

Nazwa projektu Projekt ustawy o wyrobach zawierających azbest Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rozwoju i Technologii Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Tomasz Lewandowski – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Izabela Drelich-Sikorska – radca, Departament Zrównoważonej Gospodarki e-mail: izabela.drelich-sikorska@mrit.gov.pl, tel.: 22 411 98 74 Magdalena Kossakowska – główny specjalista, Departament Zrównoważonej Gospodarki e-mail: magdalena.kossakowska@mrit.gov.pl, tel.: 22 411 95 74	Data sporządzenia 02.06.2025 Źródło: Prawo UE Nr w wykazie prac: UC60
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Konieczność przygotowania projektu ustawy o wyrobach zawierających azbest wynika z obowiązku wdrożenia do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2668 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie zmiany dyrektywy 2009/148/WE w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (Dz. Urz. UE L 2023/2668 z 30.11.2023).

Projekt ustawy obejmie również transpozycję poniższych dyrektyw, które są obecnie wdrożone do polskiego porządku prawnego:

- 1) dyrektywy Rady 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu (Dz. Urz. WE L 85 z 28.3.1987, s. 40 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 269, Dz. Urz. WE L 377 z 31.12.1991, str. 48 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 2, str. 10, Dz. Urz. WE C 241 z 29.08.1994, str. 9, Dz. Urz. UE L 122 z 16.05.2003, str. 36 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 1, t. 4, str. 335 oraz Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018, str. 155);
- 2) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/148/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (wersja ujednolicona) (Dz. Urz. UE L 330 z 16.12.2009, str. 28 oraz Dz. Urz. L 198 z 25.07.2019, str. 241).

Zakaz stosowania azbestu wynika wprost z załącznika nr XVII pkt 6 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającego dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. UE L 396 z 30.12.2006 str. 1, z późn. zm.).

Azbest jest wysoce niebezpiecznym czynnikiem rakotwórczym. Stanowi najczęstszą przyczynę nowotworów pochodzenia zawodowego. Produkcja wyrobów azbestowych została zakazana w Polsce ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest.

Obecnie obowiązująca ustawa, zawierająca jedynie 8 artykułów, reguluje aspekty problematyki azbestowej w bardzo ograniczonym stopniu. Ustawa ta nie zawiera bowiem przepisów merytorycznych w zakresie obowiązków wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, a jedynie delegacje do wydania aktu wykonawczego w tym zakresie. Rozporządzenie wskazuje obowiązki wykonawców prac w zakresie przeszkolenia pracowników, zgłoszenia wykonywania robót przed ich rozpoczęciem do organów kontrolnych, warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest, oznakowania i pakowania odpadów zawierających azbest, ich transportu i składowania. W odrębnym akcie wykonawczym zostały określone zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz program szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Ustawa o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest reguluje również kwestie związane ze świadczeniami socjalnymi i zdrowotnymi dla byłych pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (wymienione w załączniku do ustawy).

Materia dotycząca inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz prowadzenia rejestrów wyrobów zawierających azbest została określona w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54, z późn. zm.), która zaliczyła azbest do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (art. 160 ust. 2 pkt 1).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami użytkujący wyroby zawierające azbest mają obowiązek corocznego przedkładania „Informacji o wyrobach zawierających azbest” do właściwego marszałka województwa lub właściwego wójta, burmistrza, prezydenta miasta (osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami). Elementem tej informacji jest określenie stopnia pilności usunięcia wyrobów na podstawie oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Ze względu na długoletni już okres użytkowania wyrobów zawierających azbest uznano, że wszystkie te wyroby wymagają pilnego usunięcia, niezależnie od ich wcześniejszej klasyfikacji. Dlatego też w projekcie ustawy zrezygnowano z kontroli stanu wyrobów zawierających azbest oraz sporządzania oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Ponadto, użytkujący nie wywiązują się z obowiązku corocznego przedłożenia informacji. Z tego względu zrezygnowano z corocznej informacji, na rzecz obowiązku złożenia deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest w przypadku zaistnienia zmiany.

Inne aspekty problematyki azbestowej regulują następujące ustawy:

- 1) w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277);
- 2) w zakresie składowania odpadów zawierających azbest na podziemnych składowiskach odpadów – ustawa z 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1290);
- 3) w zakresie nadzoru budowlanego – ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418);
- 4) w zakresie postępowania ze użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym zawierającym azbest – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o użytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 573).

Mając na uwadze rozproszenie w obecnym systemie prawnym przepisów dotyczących wyrobów zawierających azbest oraz konieczność wdrożenia przepisów unijnych do polskiego porządku prawnego wskazane jest opracowanie nowego aktu prawnego, który swym zakresem obejmie dotychczasowe przepisy niesprzeczne z prawem unijnym oraz przepisy wdrażające przepisy unijne.

Projekt ustawy obejmuje następujące kwestie:

- 1) uregulowanie obowiązków użytkujących wyroby zawierające azbest w zakresie inwentaryzacji i oznakowania tych wyrobów (przeniesienie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska oraz modyfikacja zgodnie z dyrektywą 2023/2668),
- 2) uregulowanie obowiązków podmiotów odpowiedzialnych wykonujących lub nadzorujących prace lub służbę, w których występuje narażenie na działanie azbestu, w tym:
 - a. obowiązku sporządzenia oceny ryzyka zawodowego – obecnie obowiązek ten wynika z przepisów Kodeksu pracy w zakresie ochrony pracowników mających kontakt z czynnikami rakotwórczymi – uregulowanie zgodnie z dyrektywą 2023/2668,
 - b. obowiązku zapewnienia szkoleń dla wszystkich osób narażonych na działanie azbestu podczas wykonywania pracy lub służby – obecnie obowiązek ten wynika z przepisów Kodeksu pracy w zakresie ochrony pracowników mających kontakt z czynnikami rakotwórczymi – uregulowanie zgodnie z dyrektywą 2023/2668,
- 3) uregulowanie obowiązków wykonawców prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest, oraz zasad prowadzenia tych prac, w tym:
 - a. obowiązku zapewnienia szkoleń dla osób narażonych na działanie azbestu wykonujących prace polegające na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest – przeniesienie przepisów z rozporządzeń oraz modyfikacja zgodnie z dyrektywą 2023/2668,
 - b. obowiązku uzyskania przez wykonawcę prac zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest – zgodnie z dyrektywą 2023/2668,
 - c. obowiązku zgłoszenia zamiaru rozpoczęcia prac polegających na usunięciu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest – przeniesienie przepisów z rozporządzeń oraz modyfikacja zgodnie z dyrektywą 2023/2668,
 - d. obowiązku usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest z zachowaniem warunków ochrony zdrowia i życia osób narażonych na działanie azbestu oraz środowiska – przeniesienie przepisów z rozporządzeń oraz modyfikacja zgodnie z dyrektywą 2023/2668,
- 4) uregulowanie obowiązków dla jednostek szkoleniowych w zakresie uzyskania wpisu do rejestru jednostek szkoleniowych – zgodnie z dyrektywą 2023/2668,
- 5) wprowadzenie administracyjnych kar pieniężnych za nieprzestrzeganie wprowadzonych obowiązków – zgodnie z dyrektywą 2009/148;
- 6) uregulowanie obowiązków dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wprowadzania i aktualizacji w Bazie Azbestowej danych pochodzących z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, wydawania zezwoleń na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest oraz prowadzenia rejestru wykonawców prac, którzy uzyskali zezwolenie wraz z informacją o jego cofnięciu, zmianie lub wygaśnięciu – przeniesienie przepisów z rozporządzeń oraz modyfikacja zgodnie z dyrektywą 2023/2668;

- 7) wprowadzenie obowiązku usuwania wyrobów zawierających azbest oraz możliwości ich trwałego zabezpieczenia w przypadkach określonych w ustawie, m.in. dla wyrobów zawierających azbest w podziemnych instalacjach ciepłowniczych, elektroenergetycznych, wodociągowych i kanalizacyjnych, płyt warstwowych i płyt żeberkowych zabudowanych w ścianach budynków oraz dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest – zgodnie z dyrektywą 87/217;
- 8) uregulowania kwestii finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest – kwestia wykraczająca poza zakres regulacji unijnych;
- 9) uregulowanie świadczeń zdrowotnych i socjalnych dla byłych pracowników podmiotów, które stosowały azbest w produkcji wskazanych w załączniku do projektu ustawy oraz innych pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia na działanie azbestu do dnia 31 grudnia 2004 r. (w zakresie świadczeń leczenia uzdrowiskowego, leków oraz badań profilaktycznych) – przeniesienie z dotychczasowych przepisów i ich modyfikacja, kwestia wykraczająca poza zakres regulacji unijnych;
- 10) uregulowanie świadczeń zdrowotnych dla pracowników wykonujących prace polegające na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest – świadczenia zdrowotne zgodnie z dyrektywą 2009/148.

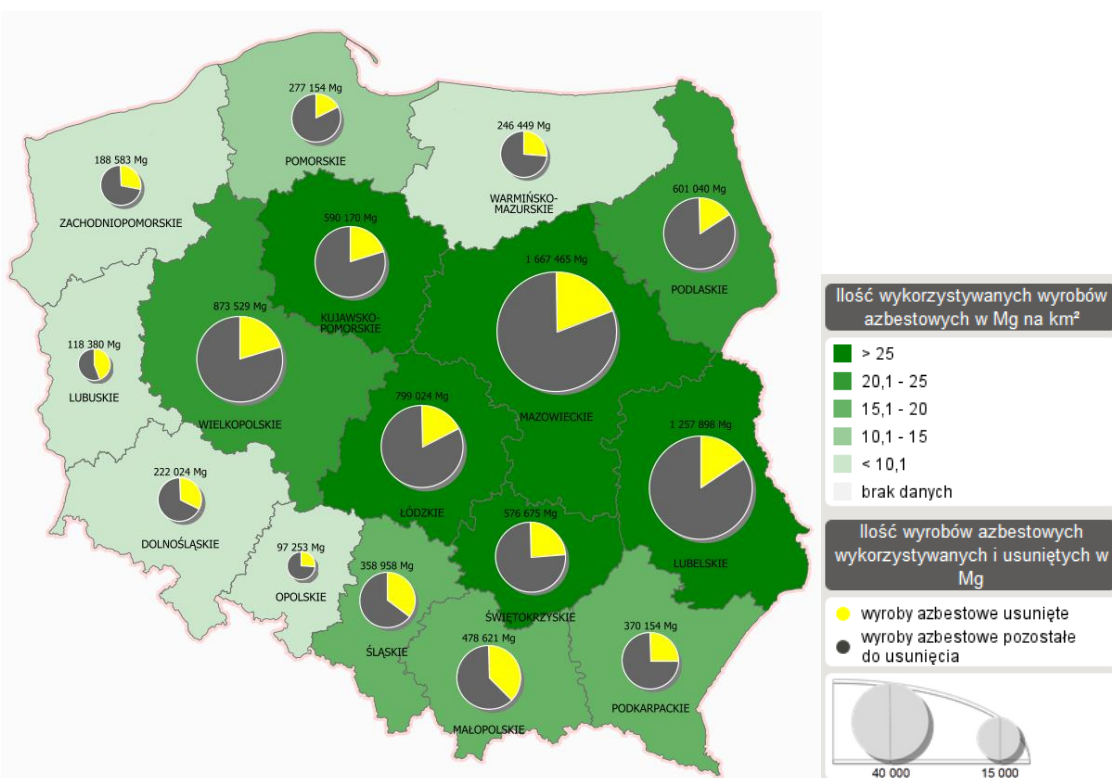
Przyjęte rozwiązania prawne odpowiadają również na podjęte w Unii Europejskiej inicjatywy takie jak: nowe unijne ramy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, Europejski Zielony Ład, w tym w szczególności „Falę renowacji na potrzeby Europy”, europejski plan walki z rakiem, unijna strategia w zakresie odpadów i pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym. W rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 20 października 2021 r. zawierającej zalecenia dla Komisji w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniami związanymi z azbestem (2019/2182(INL)) podkreśla się, że nastąpi przewidywane wzmocnienie prac budowlanych w związku z „Falą renowacji na potrzeby Europy”, w ramach której przewidziano remont 35 mln budynków do 2030 r., któremu towarzyszyć będzie zwiększone narażenie zawodowe i środowiskowe na włókna azbestu. W związku z „Falą renowacji na potrzeby Europy” azbest trzeba będzie zastąpić materiałami energooszczędnymi. Szczególną uwagę należy zwrócić na ochronę przed narażeniem na działanie azbestu osób zatrudnionych przy remontach starych budynków oraz ich mieszkańców. Podkreśla się konieczność identyfikacji budynków zawierających azbest, aby wesprzeć bezpieczne usuwanie azbestu i innych niebezpiecznych materiałów.

Polska w wielu dokumentach unijnych jest wskazywana jako lider działań dotyczących azbestu. Dzięki Bazie Azbestowej i całemu systemowi gromadzenia i przetwarzania danych o wyrobach zawierających azbest sytuacja w Polsce jest dobrze zdiagnozowana. Rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest na terenie Polski jest zróżnicowane pod względem geograficznym i jest związane z lokalizacją zakładów produkujących wyroby zawierające azbest na linii rzeki Wisły. Najwięcej wyrobów zawierających azbest zostało zinwentaryzowanych w woj. mazowieckim, lubelskim, wielkopolskim, łódzkim, podlaskim, kujawsko-pomorskim i świętokrzyskim. Jednocześnie województwa te są bardziej zaludnione, a gęstość zabudowy może powodować lokalnie większe narażenie na działanie azbestu, także podczas usuwania tych wyrobów. Im dalej na zachód Polski, tym liczba wyrobów azbestowych zdecydowanie maleje, zmienia się typ zabudowy na bardziej rozproszony, co sumarycznie zmniejsza również ryzyko stężenia włókien azbestu w powietrzu. W sumie wyroby zawierające azbest pozostają do usunięcia z 2,7 mln obiektów, w tym 0,5 mln stanowią budynki mieszkalne, 1,7 mln – budynki gospodarcze, 0,4 mln – budynki przemysłowe, użyteczności publicznej i inne obiekty.

GeoAzbest

Wyroby azbestowe zinwentaryzowane oraz usunięte

Województwo	Ilość zinwentaryzowana [Mg]	Ilość usunięta [Mg]
DOLNOŚLĄSKIE	222 024,017	72 423,392
KUJAWSKO-POMORSKIE	590 169,673	120 412,577
LUBELSKIE	1 257 899,637	198 229,624
LUBUSKIE	118 379,667	52 118,883
ŁÓDZKIE	799 023,867	142 390,068
MAŁOPOLSKIE	478 620,526	179 271,001
MAZOWIECKIE	1 667 465,772	321 483,478
OPOLSKIE	97 253,818	25 513,603
PODKARPACKIE	370 151,935	93 526,998
PODLASKIE	601 038,025	97 090,812
POMORSKIE	277 153,751	48 845,831
ŚLĄSKIE	358 958,089	127 202,195
ŚWIĘTOKRZYSKIE	576 673,673	138 456,560
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	246 451,379	64 872,304
WIELKOPOLSKIE	873 528,730	178 249,463

Na podstawie danych za lata 2020-2023 dotyczących zeskładowanych odpadów zawierających azbest (uzyskiwanych na podstawie Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO)) średni poziom corocznego usuwania wyrobów zawierających azbest wynosi ok. 194 tys. ton (najmniej 172 tys. ton w 2022 r., najwięcej 207 tys. ton w 2023 r.). Dane gromadzone w BDO podlegają weryfikacji, zatem jest możliwe, że jednostkowe dane za poszczególne lata mogą ulec zmianie.

Proces usuwania wyrobów azbestowych realizowany jest na szczeblu lokalnym przy współpracy jednostek samorządu terytorialnego z mieszkańcami, przy udziale instytucji finansujących usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Od 2010 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, nadzorowany przez Ministra Klimatu i Środowiska, we współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizuje program priorytetowy pn.: „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest” dedykowany wsparciu działań w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest.

W latach 2010-2023 NFOŚiGW przeznaczył łącznie na usuwanie wyrobów zawierających azbest kwotę 266 mln zł, co przyniosło efekt w postaci trwałego usunięcia 515 tys. ton azbestu.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest finansowane jest zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych.

W 2020 r. na usuwanie wyrobów zawierających azbest wydatkowano 70 mln zł, w tym 12 mln zł ze środków unijnych, w 2021 r. – ponad 91 mln zł, w tym 52 mln zł ze środków unijnych, w 2022 r. – ponad 55,5 mln zł, w tym 5 mln zł ze środków unijnych, w 2023 r. – 63 mln zł. Dodatkowo, w ramach programu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi realizowanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze wsparciem z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) dofinansowywane jest nowe pokrycie dachu dla budynków związanych z produkcją rolną. W 2023 r. wydatkowano 142 mln zł, w 2024 r. – 295 mln zł, w 2025 r. – 46 mln zł (wypłacanie środków jest kontynuowane).

Jako przyczyny niskiej efektywności procesu oczyszczania kraju z azbestu wskazać należy m.in.:

- 1) niewystarczające środki finansowe przeznaczane na dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest oraz brak dofinansowania do położenia nowego pokrycia dachu po usunięciu pokrycia dachu wykonanego przy wykorzystaniu wyrobów zawierających azbest. Wyroby zawierające azbest będące pokryciem dachów stanowią ponad 90% wszystkich tych wyrobów zainwentaryzowanych na terenie kraju. Dofinansowania z NFOŚiGW oraz WFOŚiGW dotyczą pokrycia od 50 do 100% kosztów demontażu i unieszkodliwienia wyrobów azbestowych. Ciężar finansowy pozostałych kosztów demontażu i unieszkodliwienia oraz nowego dachu spoczywa na właścicielach lub użytkownikach domów;
- 2) niewystarczający nadzór nad wykonawcami prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest;

- 3) brak ustawowych obowiązków wykonawców prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest; najistotniejsze kwestie dotyczące zasad bezpiecznego usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest są uregulowane w rozporządzeniach;
- 4) brak administracyjnych kar pieniężnych za nieprzestrzeganie przepisów w zakresie bezpiecznego użytkowania, zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wdrożenie do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2668 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie zmiany dyrektywy 2009/148/WE w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy wymaga zmiany przepisów prawa na szczeblu ustawowym.

Zakres interwencji ustawodawczej zgodnie z przepisami unijnymi obejmuje:

- 1) uregulowanie rynku wykonawców prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczeniu wyrobów zawierających azbest poprzez ustanowienie obowiązku uzyskania zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest oraz utworzenie rejestru wykonawców prac, którym wydano, cofnięto lub zmieniono takie zezwolenie jako integralnej części Bazy Azbestowej;
- 2) uregulowanie rynku jednostek szkoleniowych prowadzących szkolenia w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, poprzez ustanowienie obowiązku uzyskania wpisu do rejestru jednostek szkoleniowych, będącego integralną częścią Bazy Azbestowej;
- 3) określenie zakresu szkolenia dla osób narażonych na działanie azbestu wykonujących prace, w których występuje narażenie na działanie azbestu oraz prace polegające na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest, w tym dla osób nadzorujących i kierujących tymi osobami;
- 4) ustalenie nadrzędnej zasady usuwania wyrobów zawierających azbest oraz wskazanie przypadków, gdy wyroby zawierające azbest mogą zostać zabezpieczone w sposób trwały, co obejmuje: podziemne instalacje ciepłownicze, elektroenergetyczne, wodociągowe i kanalizacyjne, drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest, płyty warstwowe lub płyty żeberkowe znajdujące się w ścianie lub w pokryciach warstwowych połączonych trwale ze ścianą osłonową budynku lub w konstrukcji stropodachu;
- 5) aktualizacja przepisów dotyczących inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, m.in. w zakresie zniesienia obowiązku corocznej informacji o wyrobach zawierających azbest na korzyść składania deklaracji w przypadku zaistnienia zmiany danych;
- 6) aktualizacja zasad prowadzenia prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest;
- 7) aktualizacja przepisów dotyczących funkcjonowania Bazy Azbestowej, jako narzędzia do kompleksowego monitoringu procesu oczyszczania kraju z azbestu, w szczególności w zakresie wskazania zakresu informacji gromadzonych w Bazie Azbestowej oraz określenia grupy podmiotów uprawnionych do korzystania z Bazy Azbestowej wraz ze wskazaniem zakresu ich dostępu do danych, uregulowanie kwestii administrowania Bazą Azbestową, jak również wskazanie administratora danych osobowych przetwarzanych w Bazie Azbestowej;
- 8) wprowadzenie administracyjnych kar pieniężnych za nieprzestrzeganie przepisów ustawy i zasilenie tymi wpływami budżetów gmin i województw z przeznaczeniem na finansowanie zadań wynikających z projektu ustawy oraz NFOŚiGW z przeznaczeniem na finansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest;
- 9) uzupełnienie kompetencji organów kontrolnych.

Poza zakresem przepisów unijnych znajdują się następujące kwestie:

- 1) aktualizacja świadczeń zdrowotnych dla byłych pracowników podmiotów, które stosowały azbest w produkcji wskazanych w załączniku do projektu ustawy oraz innych byłych pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia na działanie azbestu do dnia 31 grudnia 2004 r. (w zakresie świadczeń leczenia uzdrowiskowego, leków oraz badań profilaktycznych);
- 2) świadczenia socjalne dla byłych pracowników zatrudnionych w podmiotach, które stosowały azbest w produkcji (wymienione w załączniku do projektu ustawy) w zakresie jednorazowego odszkodowania i świadczenia przedemerytalnego (przeniesienie z obecnie obowiązujących przepisów);
- 3) uregulowanie kwestii finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest;
- 4) aktualizacja wykazu podmiotów, które stosowały azbest w produkcji i których byli pracownicy są uprawnieni do świadczeń zdrowotnych i socjalnych.

Z chwilą stwierdzenia faktu posiadania wyrobów zawierających azbest, użytkujący te wyroby powinien dokonać ich inwentaryzacji, a jej wyniki wpisać w deklarację dotyczącą wyrobów zawierających azbest, którą należy przedłożyć odpowiednio wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) lub marszałkowi województwa. W porównaniu do obecnych przepisów, poza zmianą nazwy dokumentu i zakresu danych o wyrobie, istotna zmiana dotyczy terminów jego składania. Po raz pierwszy deklarację należy złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Obecny przepis obligujący do corocznego składania dokumentu zostanie zastąpiony obowiązkiem złożenia deklaracji w terminie 30 dni od dnia zaistnienia zmiany danych objętych deklaracją. Do wypełnienia deklaracji nie będzie już potrzebne określenie stopnia pilności usunięcia wyrobów na podstawie oceny stanu

i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Uzależnianie kolejności usuwania wyrobów zawierających azbest od stopnia pilności mogło prowadzić do częściowego remontowania gospodarstw, co ograniczało pozytywny efekt tych działań. Poza tym ze względu na bardzo długi okres użytkowania tych wyrobów i ich potwierdzoną rakotwórczość, wszystkie powinny być usuwane lub zabezpieczane bez względu na ich indywidualny stan.

Projekt ustawy rozszerza katalog przypadków, gdy wyroby zawierające azbest mogą zostać zabezpieczone w sposób trwały. Podyktowane jest to względami ekonomicznymi i ochrony środowiska oraz zdrowia i życia ludzi. Na skutek usuwania tych wyrobów może nastąpić nieproporcjonalnie duża emisja azbestu do powietrza, gleby czy wody, co spowoduje większą potencjalną szkodę w środowisku, niż nieusunięcie tych wyrobów. Obok już uregulowanych przypadków dotyczących podziemnych instalacji ciepłowniczych, elektroenergetycznych, wodociągowych i kanalizacyjnych oraz dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest, ustanowiono możliwość trwałego zabezpieczenia dla wyrobów zawierających azbest będących płytami warstwowymi lub płytami żeberkowymi znajdujących się w ścianie, w pokryciach warstwowych połączonych trwale ze ścianą osłonową budynku lub w konstrukcji stropodachu. Płyty te znajdują się w wielu wielorodzinnych budynkach mieszkalnych lub użyteczności publicznej i ich usunięcie może się wiązać z rozbiórką niemal całego budynku. Dlatego też wprowadza się możliwość trwałego zabezpieczenia tych wyrobów, nie ograniczając możliwości ich usunięcia, jeśli takie są możliwości techniczne i ekonomiczne właściciela danego budynku.

Projekt ustawy dotyczy szerokiego grona osób wykonujących prace w narażeniu na działanie azbestu. Ze względu na narażenie na działanie azbestu definicja podmiotu odpowiedzialnego obejmuje każdego pracodawcę, przedsiębiorcę zatrudniającego inną niż pracownik osobę wykonującą pracę zarobkową lub wykonującego działalność gospodarczą na własny rachunek, wykonującego lub nadzorującego prace lub służbę, w których występuje narażenie na działanie azbestu. Zatem obowiązki związane z oceną ryzyka zawodowego oraz szkolenia w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest dotyczą nie tylko wykonawców prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest, ale różnych innych grup zawodowych, które w swojej pracy mogą się narażać na działanie azbestu, takich jak m.in. strażacy, górnicy, służby ratunkowe, pracownicy przedsiębiorstw wodociągowych i kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektroenergetycznych, transportowych, instalacji przemysłowych, w których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest, a nawet osoby pracujące w budynkach, w których występują wyroby zawierające azbest. Istotna w tym kontekście jest także definicja osoby narażonej na działanie azbestu, która oznacza każdą osobę fizyczną, która może być narażona na działanie azbestu w związku z wykonywaniem pracy zarobkowej lub pełnieniem służby lub czynnej służby wojskowej. Tym samym definicja ta swym zakresem obejmuje pracownika, osobę fizyczną wykonującą pracę na innej podstawie niż stosunek pracy, czy osobę prowadzącą na własny rachunek działalność gospodarczą, a także funkcjonariuszy wszystkich służb oraz żołnierza, którzy mogą być narażeni na działanie azbestu w związku z wykonywaniem pracy zarobkowej lub pełnieniem służby lub czynnej służby wojskowej.

W projekcie ustawy określono zakres, terminy oraz częstotliwość zapewniania szkolenia w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, z rozdzieleniem na zakres podstawowy i rozszerzony. Wszystkie osoby narażone na działanie azbestu powinny mieć zapewnione szkolenie w zakresie podstawowym. Ponadto wykonawcy prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest zapewniają osobom narażonym na działanie azbestu przy tych pracach oraz osobom nimi kierującym lub je nadzorującym szkolenia w zakresie rozszerzonym. Szkolenia mogą przeprowadzać tylko jednostki szkoleniowe, które spełnią warunki określone w ustawie, w tym m.in. zostaną wpisane przez ministra właściwego do spraw gospodarki do rejestru tych jednostek, stanowiącego integralną część Bazy Azbestowej. Celem tych regulacji jest zapewnienie jakości szkoleń oraz bezpieczeństwa osób narażonych na działanie azbestu oraz osób trzecich podczas wszystkich prac, w których występuje narażenie na działanie azbestu.

Projekt ustawy ujmuje kompleksowo proces usuwania i zabezpieczania wyrobów zawierających azbest. Ustalono obowiązki wykonawcy prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest, które zostały wzmocnione przez konieczność uzyskania przez wykonawcę prac zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest. Organem właściwym do wydania zezwolenia będzie starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby wykonawcy prac. Wykonawcy prac, którym udzielono zezwolenia zostaną wpisani do rejestru wykonawców prac, będącego integralną częścią Bazy Azbestowej.

Jedną ze zmian w porównaniu do obecnie obowiązujących przepisów, jest zmiana terminu na złożenie zgłoszenia o zamiarze rozpoczęcia prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest do odpowiednich organów kontrolnych, na co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem tych prac, tak aby zapewnić organom kontrolnym możliwość zaplanowania kontroli. Dodatkowo wprowadzono obowiązek powiadomienia wskazanych w ustawie organów najpóźniej 24 godziny przed podjęciem prac o dokładnej dacie i godzinie rozpoczęcia i zakończenia prac. Wprowadzenie rejestru wykonawców prac, którzy uzyskali zezwolenie na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest, dodatkowo wzmocni organy kontrolne w zakresie planowania kontroli.

Obowiązki wykonawcy prac zostały przeniesione do projektu ustawy z obecnie obowiązujących przepisów wykonawczych, co umożliwiło wprowadzenie administracyjnych kar pieniężnych za działania wbrew przepisom ustawy.

Obecnie za brak złożenia informacji o wyrobach zawierających azbest, na podstawie art. 346 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, przewidziana jest kara grzywny. Z przepisu tego praktycznie jednak nie korzystano. Z kolei organy kontrolne nie posiadały klarownych podstaw prawnych do karania wykonawców prac za nieprzestrzeganie przepisów w zakresie usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest.

Projektowane przepisy wprowadzają szeroki katalog administracyjnych kar pieniężnych, ustalając stawki oraz organy nakładające te kary za:

- 1) brak złożenia lub aktualizacji deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest – w wysokości od 500 zł do 1 000 zł; wpływy z kar nałożonych przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta lub marszałka województwa będą stanowić odpowiednio dochód własny gminy lub województwa, z przeznaczeniem na finansowanie realizacji ich zadań określonych w projekcie ustawy;
- 2) brak zgłoszenia o zamiarze rozpoczęcia prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest do wskazanych organów w ustawowych terminach – w wysokości od 500 zł do 1 000 zł;
- 3) naruszenia o charakterze formalno-organizacyjnym, np. brak sporządzenia czy weryfikacji oceny ryzyka zawodowego, dopuszczenie do pracy bez aktualnego szkolenia, prowadzenie działalności szkoleniowej bez wymaganego wpisu do rejestru, prowadzenie działalności w zakresie usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest bez wymaganego zezwolenia – w wysokości od 1 000 zł do 20 000 zł;
- 4) nieprzestrzegania obowiązków wykonawcy prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest – w wysokości od 1 000 zł do 10 000 zł, nie więcej niż 100 000 zł w ciągu jednej kontroli.

Warto podkreślić, że wpływy z administracyjnych kar pieniężnych będą zasilały konto NFOŚiGW z przeznaczeniem na finansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest (oprócz kar nakładanych przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta lub marszałka województwa).

Zakres opieki socjalnej dla byłych pracowników podmiotów stosujących azbest w produkcji nie ulegnie zmianie w porównaniu do przepisów obecnie obowiązujących. Natomiast, ze względu na fakt, iż grupa byłych pracowników wchodzi w okres największego ryzyka występowania azbestozależnych chorób nowotworowych, takich jak rak płuca i międzybłoniak opłucnej, rozszerzono grupę byłych pracowników, którym przysługują uprawnienia w zakresie opieki zdrowotnej, o zatrudnionych w warunkach narażenia na działanie azbestu do 31 grudnia 2004 r. (obecne przepisy obejmują pracowników zatrudnionych w podmiotach wymienionych w załączniku do ustawy w dniu 28 września 1997 r. lub przed tą datą). Szczegółowy zakres oraz częstotliwość badań profilaktycznych zostanie określony w akcie wykonawczym, biorąc pod uwagę najnowsze osiągnięcia medycyny oraz potrzebę edukacji antytytoniowej.

W projekcie ustawy dodano przepisy obejmujące finansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest. Środki na usuwanie wyrobów zawierających azbest były udostępniane od lat przez NFOŚiGW oraz WFOŚiGW, i tak też pozostanie, uwzględniając jedynie te przedsięwzięcia w katalogu przedsięwzięć objętych systemem finansowania ochrony środowiska. Jednocześnie wprowadza się konieczność przekazywania wpływów z administracyjnych kar pieniężnych na ten cel do NFOŚiGW. Szczegółowe zasady uzyskania przez jednostki samorządu terytorialnego wsparcia ustalają poszczególne WFOŚiGW w regulaminach. Natomiast jednostki samorządu terytorialnego na swoim terenie ustalają własne regulaminy usuwania wyrobów zawierających azbest, z uwzględnieniem lokalnej specyfiki, w ramach finansowania ze środków publicznych.

Oczekiwany efekt to:

- 1) uregulowanie zasad usuwania i trwałego zabezpieczania wyrobów zawierających azbest;
- 2) wzrost bezpieczeństwa wykonywania prac w narażeniu na działanie azbestu, w tym polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest;
- 3) doprecyzowanie zasad ochrony zdrowotnej pracowników wykonujących prace w narażeniu na działanie azbestu;
- 4) aktualizacja świadczeń zdrowotnych dla byłych pracowników z uwzględnieniem poziomu najnowszych osiągnięć medycyny.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „UE bez azbestu” (2015/C 251/03) wynika, że kilka państw członkowskich UE opracowało rejestry nieruchomości zawierających azbest. Polska podawana jest w tej opinii za przykład jako kraj z opracowanym planem usuwania azbestu i jego finansowaniem.

W opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Praca z azbestem w ramach termomodernizacji” (2019/C 240/04), w pkt 3.3. stwierdzono, że „obecne modele rejestracji azbestu i innych substancji szkodliwych w państwach członkowskich zasadniczo nie są adekwatne do potrzeb. Choć wiele państw członkowskich lub regionów dysponuje rejestrami substancji szkodliwych, często są one niepełne, niedostępne do wiadomości publicznej i zazwyczaj nieaktualizowane. W niektórych państwach członkowskich nie istnieją w ogóle. Znamienity wyjątek stanowi Polska, która przyjęła ambitny program usuwania wyrobów zawierających azbest wspierany ze środków publicznych, a jego realizację ułatwia publicznie dostępna baza azbestowa.”.

Polska była pierwszym krajem w Unii Europejskiej, który podjął wyzwanie wycofania z użytkowania wyrobów zawierających azbest, i została wyróżniona w Rezolucji Parlamentu Europejskiego z 2013 r.

Także w najnowszej Rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 20 października 2021 r. zawierającej zalecenia dla Komisji w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniami związanymi z azbestem (2019/2182(INL)), wskazano Polskę oraz Holandię i Flandrię, jako pozytywne przykłady realizacji działań na rzecz usunięcia azbestu ze środowiska.

W Belgii 29 marca 2019 r. rząd flamandzki przyjął dekret zawierający nową politykę dotyczącą azbestu. Celem dekretu jest usunięcie azbestu do 2040 r. Nałożył na władze publiczne obowiązek usunięcia azbestu ze wszystkich budynków publicznych wybudowanych przed 2001 r. W przypadku prywatnych właścicieli, dekret wprowadził obowiązek posiadania dla każdego budynku wybudowanego przed 2001 r. dokumentu zawierającego spis azbestu w danym budynku. Dokument ten musi być sporządzony przez eksperta, który wskazuje, które wyroby należy usunąć i jaką procedurę należy zastosować. Dane z inwentaryzacji wyrobów azbestowych są wprowadzane do bazy danych prowadzonej przez Agencję ds. Odpadów Publicznych Flandrii (informacje ze strony International Bar Association <https://www.ibanet.org/article/26587DEA-272E-4D77-B680-EBA6169EB954>).

W Wielkiej Brytanii przepisy dotyczące prac związanych z azbestem wprowadzono w latach 90. Prace związane z usuwaniem izolacyjnych wyrobów azbestowych mogą być wykonywane wyłącznie przez licencjonowanego wykonawcę. Przepisy określają maksymalne limity narażenia na działanie azbestu, obowiązek przeszkolenia pracowników oraz identyfikację wyrobów azbestowych. Dopuszczalne jest również prowadzenie prac z azbestem bez licencji, ale w takim przypadku konieczne jest zgłoszenie prac do odpowiedniego organu, spełnienie wymagań dotyczących bezpieczeństwa przy pracach z azbestem oraz zorganizowanie medycznego nadzoru nad zdrowiem pracowników (strona <https://www.asbestos.com/mesothelioma/uk/>).

W Niemczech w odniesieniu do prac w zakresie usuwania azbestu obowiązuje dokument pn. TRGS 519, pt. Azbest – prace rozbiórkowe, naprawcze i konserwacyjne, zawierający regulacje techniczne dotyczące substancji niebezpiecznych. Regulacje są publikowane przez Federalne Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych (https://www.baua.de/DE/Angebote/Rechtstexte-und-Technische-Regeln/Regelwerk/TRGS/pdf/TRGS-519-polnisch.pdf?__blob=publicationFile&v=3). Prace w zakresie usuwania azbestu mogą być prowadzone przez specjalistyczne podmioty zarejestrowane we właściwym urzędzie. Pracownicy powinni posiadać odpowiednie przeszkolenie udokumentowane zdaniem egzaminu. Prace w zakresie usuwania azbestu należy zgłosić co najmniej 7 dni przed ich rozpoczęciem do właściwego urzędu. Działania organizacyjne dotyczące terenu prac dotyczą, tak jak w polskich przepisach, m.in. ograniczenia liczby pracowników wykonujących prace w narażeniu na działanie azbestu, zabezpieczenie terenu prac, oznakowania odpadów i magazynowania ich w sposób bezpieczny, zasad stosowania środków ochrony indywidualnej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Użytkujący wyroby zawierające azbest (osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami)	2 mln	Baza Azbestowa – wojewódzkie rejestry wyrobów zawierających azbest (www.bazaazbestowa.gov.pl)	Obowiązek: – inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, – złożenia deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektu ustawy, – złożenia deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w terminie 30 dni od dnia zaistnienia zmiany danych o wyrobie, – usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez powierzenie tych prac wykonawcy prac posiadającemu zezwolenie na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest
Użytkujący wyroby zawierające azbest (w tym przedsiębiorcy, jednostki organizacyjne)	54 tys.	Baza Azbestowa – wojewódzkie rejestry wyrobów zawierających azbest (www.bazaazbestowa.gov.pl)	Obowiązek: – inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest,

nieposiadające osobowości prawnej, inne jednostki organizacyjne, jednostki samorządu terytorialnego)			– złożenia deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest do marszałka województwa w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektu ustawy, – złożenia deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest do marszałka województwa w terminie 30 dni od dnia zaistnienia zmiany danych o wyrobie, – oznakowania instalacji, urządzenia, pomieszczenia, w którym są instalacje lub urządzenia z wyrobami zawierającymi azbest oraz dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest niezabezpieczonych trwale przed emisją azbestu, – usunięcia lub zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest poprzez powierzenie tych prac wykonawcy prac posiadającemu zezwolenie na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest
Wykonawcy prac	76	Baza Azbestowa – wojewódzkie rejestry wyrobów zawierających azbest (www.bazaazbestowa.gov.pl)	Obowiązek: – sporządzenia i weryfikacji oceny ryzyka zawodowego, – zapewnienia szkolenia osób narażonych na działanie azbestu, – uzyskania zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest, – składania zgłoszenia o zamiarze rozpoczęcia prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest do właściwych organów w określonych terminach, – zapewnienia bezpiecznych warunków pracy osobom narażonym na działanie azbestu, – prowadzenia prac polegających na usuwaniu i zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z wymaganiami określonymi w projekcie ustawy, – opakowania, oznakowania, magazynowania, przygotowania do transportu i transportu odpadów zawierających azbest zgodnie z

			wymaganiami określonymi w projekcie ustawy.
Jednostki szkoleniowe	8	Baza Azbestowa – wojewódzkie rejestry wyrobów zawierających azbest (www.bazaazbestowa.gov.pl)	Obowiązek: – uzyskania wpisu do rejestru jednostek szkoleniowych, będącego integralną częścią Bazy Azbestowej i jego aktualizacji, – prowadzenia szkoleń w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest zgodnie z wymaganiami określonymi w projekcie ustawy.
Podmioty odpowiedzialne	5,3 mln	GUS – Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów własności, statusu zatrudnienia, sekcji i działów PKD w 2023 r. (dla sekcji: Górnictwo i wydobywanie, Przetwórstwo przemysłowe, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja, Budownictwo, Administracja publiczna i obrona narodowa)	Obowiązek: – sporządzenia i weryfikacji oceny ryzyka zawodowego, – zapewnienia szkolenia osób narażonych na działanie azbestu, – zapewnienia bezpiecznych warunków pracy osobom narażonym na działanie azbestu.
Finansujący usuwanie wyrobów zawierających azbest	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	Przepisy prawa	Możliwość uwzględniania usuwania wyrobów zawierających azbest w programach wsparcia finansowanych ze środków krajowych.
Wójt, burmistrz, prezydent miasta	2479	Przepisy prawa	Obowiązek: – wprowadzania danych pochodzących z deklaracji dotyczących wyrobów zawierających azbest do Bazy Azbestowej i ich aktualizacji, – generowania i przedkładania raportów za poprzedni rok kalendarzowy dotyczących wyrobów zawierających azbest do ministra właściwego do spraw gospodarki za pośrednictwem Bazy Azbestowej. Możliwość nałożenia administracyjnej kary pieniężnej za niezłożenie lub brak aktualizacji deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest.
Starosta, prezydent miasta na prawach powiatu	314 starostów i 66 prezydentów miast na prawach powiatów	Przepisy prawa	Obowiązek: – wydawania zezwoleń na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest, ich zmiany, cofnięcia oraz stwierdzenia wygaśnięcia,

			– wpisywania danych dotyczących zezwoleń do rejestru wykonawców prac, będących integralną częścią Bazy Azbestowej oraz aktualizacji tych danych.
Marszałek województwa	16	Przepisy prawa	Obowiązek: – wprowadzania danych pochodzących z deklaracji dotyczących wyrobów zawierających azbest do Bazy Azbestowej i ich aktualizacji, – wprowadzania i aktualizacji danych o składowiskach odpadów zawierających azbest do Bazy Azbestowej. Możliwość nałożenia administracyjnej kary pieniężnej za niezłożenie lub brak aktualizacji deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest.
Minister właściwy do spraw gospodarki	1	Przepisy prawa	Obowiązek: – administrowania Bazą Azbestową, – prowadzenia rejestru jednostek szkoleniowych, – wprowadzania danych o jednostkach szkoleniowych do rejestru jednostek szkoleniowych i ich aktualizacji, – wydawania decyzji o wykreśleniu z rejestru jednostki szkoleniowej.
Organy kontrolne inspekcji pracy, inspekcji sanitarnej	Główny Inspektorat Pracy oraz 16 okręgowych inspektoratów pracy; Główny Inspektorat Sanitarny oraz 343 państwowych wojewódzkich (16), powiatowych (318) i granicznych inspektorów sanitarnych (9)	Przepisy prawa	Obowiązek: – kontroli oznakowania instalacji, urządzenia, pomieszczenia, w którym są instalacje lub urządzenia z wyrobami zawierającymi azbest oraz dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest niezabezpieczonych trwale przed emisją azbestu, – kontroli podmiotów odpowiedzialnych, – kontroli wykonawców prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest, – kontroli jednostek szkoleniowych prowadzących szkolenia w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.
Organy kontrolne inspekcji pracy, inspekcji sanitarnej, nadzoru budowlanego,	Główny Inspektorat Pracy oraz 16 okręgowych inspektoratów pracy;	Przepisy prawa	Obowiązek przyjmowania zgłoszeń o zamiarze rozpoczęcia prac polegających na usuwaniu lub

wojskowych ośrodków medycyny prewencyjnej	Główny Inspektorat Sanitarny oraz 343 państwowych wojewódzkich (16), powiatowych (318) i granicznych inspektorów sanitarnych (9); Główny Urząd Nadzoru Budowlanego, 16 wojewódzkich inspektoratów nadzoru budowlanego oraz 318 powiatowych inspektoratów nadzoru budowlanego, komendanci właściwych terytorialnie wojskowych ośrodków medycyny prewencyjnej (5)		zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest. Możliwość nałożenia administracyjnej kary pieniężnej za niezgłoszenie zamiaru przeprowadzenia prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest.
Minister właściwy do spraw zdrowia	1	Przepisy prawa	Obowiązek: – zapewnienia realizacji i finansowania świadczeń zdrowotnych (w zakresie badań profilaktycznych, zaopatrzenia w leki oraz korzystania z leczenia uzdrowiskowego lub rehabilitacji uzdrowiskowej), – przedstawienia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, ministrowi właściwemu do spraw pracy, rodziny i polityki społecznej, Głównemu Inspektorowi Pracy i Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu corocznego sprawozdania z przeprowadzenia badań profilaktycznych.
Instytut Medycyny Pracy w Łodzi	1	Przepisy prawa	Obowiązek: – koordynacji badań profilaktycznych, – przedstawienia ministrowi właściwemu do spraw zdrowia corocznego sprawozdania z przeprowadzenia badań profilaktycznych.
Wojewódzkie ośrodki medycyny pracy	16	Przepisy prawa	Obowiązek: – prowadzenia badań profilaktycznych, – aktualizacji danych dotyczących byłych pracowników objętych badaniami profilaktycznymi.
Wszyscy obywatele Polski	37,6 mln	GUS	Oddziaływanie: – początkowo negatywne poprzez wzrost potencjalnego narażenia na działanie azbestu w związku ze zwiększoną

			liczbą procesów usuwania wyrobów zawierających azbest, z uwagi na powszechną obecność i rozproszenie wyrobów zawierających azbest na terenie kraju, – w przyszłości pozytywne ze względu na zmniejszenie narażenia na działanie azbestu na skutek usunięcia lub zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest.
--	--	--	---

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Przy ministrze właściwym do spraw gospodarki działa jako organ opiniotwórczo-doradczy Rada Programowa Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

Z inicjatywy Rady Programowej rozpoczęto prace nad założeniami do projektu ustawy. Spośród członków Rady Programowej w marcu 2019 r. powołano Grupę roboczą, w skład której wchodziła przedstawiciele ministra właściwego do spraw gospodarki, ministra właściwego do spraw środowiska, Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Głównego Inspektoratu Pracy, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, Instytutu Medycyny Pracy, Instytutu Techniki Budowlanej oraz urzędów marszałkowskich woj. dolnośląskiego, mazowieckiego, śląskiego, warmińsko-mazurskiego i wielkopolskiego.

W ramach prac Grupy roboczej były omawiane poszczególne aspekty problematyki azbestowej, tj. wymagania dla wykonawców prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest, kompetencje organów kontrolnych, obowiązki jednostek samorządu terytorialnego, finansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest, kwestie dotyczące zakresu badań profilaktycznych oraz opieki zdrowotnej.

Na posiedzeniu w dniu 30 listopada 2020 r. założenia do projektu ustawy zostały zaprezentowane członkom Rady Programowej. Na kolejnym posiedzeniu w dniu 21 lutego 2021 r. Rada Programowa wyraziła pozytywną opinię dla założeń do projektu ustawy.

Należy podkreślić, że zakres przedmiotowych konsultacji w ramach Rady Programowej był bardzo szeroki i obejmował tematykę azbestową, która poza zagadnieniami ściśle związanymi z usuwaniem i zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, obejmuje wiele innych obszarów prawa, m.in. bezpieczeństwo i higiena pracy, gospodarowanie odpadami, kompetencje organów kontrolnych, opieka zdrowotna dla byłych pracowników podmiotów, które stosowały azbest w produkcji, jak i dla osób obecnie pracujących w narażeniu na działanie azbestu oraz finansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest.

Na podstawie tego dokumentu oraz przepisów UE został opracowany projekt ustawy o wyrobach zawierających azbest.

Ze względu na przekrojowy zakres tematów ujętych w projekcie ustawy przeprowadzono szerokie konsultacje publiczne oraz opiniowanie.

W ramach konsultacji publicznych na podstawie § 36 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) przesłano projekt ustawy do konsultacji publicznych w celu zajęcia stanowiska w terminie 30 dni do następujących podmiotów:

Polski Fundusz Rozwoju, Polskie Towarzystwo Chorób Płuc, Polskie Towarzystwo Onkologiczne, Instytut Techniki Budowlanej, Związek Powiatów Polskich, Unia Metropolii Polskich, Związek Miast Polskich, Unia Miasteczek Polskich, Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Gmin Wiejskich RP, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski, Stowarzyszenie Metropolia Warszawa, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, Stowarzyszenie Metropolia Poznań, Stowarzyszenie Azbest-Stop, Prezes Banku Ochrony Środowiska, Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych, Izba Gospodarcza „Ciepłownictwo Polskie”, Izba Gospodarcza „Wodociągi Polskie”, Polski Komitet Energii Elektrycznej, Polskie Sieci Elektroenergetyczne, Polskie Koleje Państwowe, PKP Cargo, PKP Intercity, Polskie Koleje Linowe.

Zgodnie z § 38 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów przesłano projekt ustawy do zaopiniowania w terminie 30 dni do następujących podmiotów:

16 marszałków województw, Główny Inspektor Pracy, Główny Inspektor Sanitarny, Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego, Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, Prezes Prokuratury Generalnej RP, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Prezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia, Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Prezes Banku Gospodarstwa Krajowego, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Instytut Medycyny Pracy w Łodzi, Rada Dialogu Społecznego, Rada Działalności Pożytku Publicznego, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, Rzecznik Praw Obywatelskich, NSZZ Solidarność, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, Business Centre Club, Związek Rzemiosła Polskiego, Konfederacja Lewiatan,

Pracodawcy RP, Federacja Przedsiębiorców Polskich, Polskie Towarzystwo Gospodarcze, Fundacja Platformy Przemysłu Przyszłości, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Konsultacje publiczne i opiniowanie przeprowadzono w IV kwartale 2024 r. Projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny z chwilą przekazania projektu do uzgodnień z członkami Rady Ministrów, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) i § 4 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

W ramach konsultacji publicznych, opiniowania i uzgodnień międzyresortowych wpłynęło 345 uwag do projektu ustawy, z czego 74% uwag uwzględniono (230) lub uwzględniono częściowo (25). W II turze uzgodnień międzyresortowych wpłynęło 54 uwagi, z czego 76% zostało uwzględnionych (41). Projekt ustawy jest w trakcie procesu opiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2023 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (NFOŚiGW i WFOŚiGW)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (NFOŚiGW i WFOŚiGW)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Planowane koszty będą pokrywane:
	- ze środków własnych podmiotów zlecających usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest; - w ramach limitu wydatków odpowiednich części budżetu państwa, tj.: - środki budżetowe będące w dyspozycji ministra właściwego ds. gospodarki przeznaczone na koordynację realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, - środki budżetowe będące w dyspozycji ministra właściwego ds. zdrowia, w ramach corocznej wysokości wydatków ustalanych według art. 131c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na: - realizację wykonywania okresowych badań lekarskich pracowników i byłych pracowników zakładów, które stosowały azbest w produkcji oraz nadzór i koordynację tych badań, - refundację leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbecie, - refundację leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji uzdrowiskowej, - środki budżetowe na jednorazowe odszkodowania przysługujące od pracodawcy z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych; - środki własne organów kontrolnych inspekcji pracy, inspekcji sanitarnej oraz nadzoru budowlanego; - ze środków Funduszu Pracy na świadczenia przedemerytalne dla byłych pracowników zakładów, które stosowały azbest w produkcji, - ze środków jednostek samorządu terytorialnego, w tym z dochodów własnych pochodzących z opłaty skarbowej od zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest oraz administracyjnych kar pieniężnych przewidzianych w projekcie ustawy; zadania samorządu województwa i samorządu powiatowego określone w projekcie ustawy są zadaniami z zakresu administracji rządowej (tym samym utrzymano charakter wsparcia na realizację zadań związanych z wyrobami zawierającymi azbest wynikającymi z ustawy – Prawo ochrony środowiska) oraz uwzględniono nowe zadania starosty w zakresie zezwoleń;

	5) ze środków NFOŚiGW i WFOŚiGW, w tym z wpływów z administracyjnych kar pieniężnych przewidzianych w projekcie ustawy, utrzymane na obecnym poziomie; 6) ze środków unijnych w ramach programów regionalnych 2021–2027 – zależy od danego województwa i zasad ustalonych w tych programach.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<u>Dochody:</u> 1) potencjalny wzrost dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych (dalej „CIT”) oraz z podatku dochodowego od osób fizycznych (dalej „PIT”) płaconych przez wykonawców prac świadczących usługi w zakresie wymiany pokrycia dachowego oraz przez sprzedających materiały budowlane jest niemożliwy do obliczenia, ponieważ: a) niemożliwe jest oszacowanie dochodu przedsiębiorcy, z uwagi na niemożność oszacowania kosztów jego działalności, b) przedsiębiorcy zajmujący się wymianą pokryć dachowych mogą rozliczać podatek dochodowy na gruncie CIT według stawki 19% lub 9%, albo w zakresie małych i średnich przedsiębiorstw na gruncie PIT według skali podatkowej lub podatkiem liniowym; 2) potencjalny wzrost dochodów z tytułu podatku od towarów i usług (dalej „VAT”) od usług budowlanych i zakupu materiałów budowlanych związanych z wymianą pokrycia dachowego – jest niemożliwy do obliczenia, gdyż niemożliwe jest określenie wysokości podatku, sprzedaż przedmiotowych usług i towarów budowlanych może być opodatkowana stawką 23% lub 8% (co do zasady dla świadczenia konkretnych usług na lub w budynkach objętych społecznym programem mieszkaniowym), a także możliwe jest zwolnienie podmiotowe z VAT na zasadach określonych w ustawie o podatku od towarów i usług; 3) potencjalny wzrost dochodów z tytułu opłaty skarbowej nie jest możliwy do obliczenia, gdyż nie jest możliwe określenie liczby podmiotów, które będą składały wniosek o wydanie zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest, nie jest możliwe oszacowanie ile z tych podmiotów będzie składało wniosek o zmianę tego zezwolenia przed upływem okresu jego ważności, ani też ile podmiotów w kolejnych latach będzie składało wnioski o wydanie zezwolenia (zezwoenie może być wydane maksymalnie na 3 lata, ale to decyzja starosty lub prezydenta miasta na prawach powiatu, na jaki okres je wyda), ponadto nie można założyć, że każda gmina będzie miała wzrost dochodów z tego tytułu. Podsumowując, dochody zależą jedynie od potencjalnych inwestycji użytkujących wyroby zawierające azbest oraz podmiotów, które będą składały wnioski o wydanie lub zmianę zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest, co nie jest możliwe do oszacowania. <u>Wydatki:</u> 1) wydatki budżetu państwa (obecnie ponoszone i utrzymane po wejściu w życie projektu ustawy) wyniosą 2,7 mln zł i są przeznaczane na: a) utrzymanie i rozwój technologiczny Bazy Azbestowej – pokrywane z budżetu ministra właściwego do spraw gospodarki w ramach realizacji programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” – w 2024 roku to 456 tys. zł, w latach 2025-2026 – 463 tys. rocznie, w 2027 r. – 480 tys. zł, b) wykonanie okresowych badań lekarskich pracowników i byłych pracowników zakładów, które stosowały azbest w produkcji – pokrywane z budżetu ministra właściwego do spraw zdrowia w ramach corocznej wysokości wydatków ustalanych według art. 131c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – 620 tys. zł rocznie, c) nadzór i koordynację badań profilaktycznych byłych pracowników zakładów, które stosowały azbest w produkcji – pokrywane z budżetu ministra właściwego ds. zdrowia w ramach corocznej wysokości wydatków ustalanych według art. 131c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – 250 tys. zł, d) refundację leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji uzdrowiskowej – pokrywane z budżetu ministra właściwego ds. zdrowia w ramach corocznej wysokości wydatków ustalanych według art. 131c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – 258 tys. zł rocznie, e) refundację leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie – 40 tys. zł, f) jednorazowe odszkodowania przysługujące od pracodawcy z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych – pokrywane z budżetu ministra właściwego ds. pracy – 1 mln zł rocznie (na podstawie średnich wydatków w latach 2019-2024 na jednorazowe odszkodowania dla pracowników podmiotów wymienionych w załącznikach 2 i 3 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest w wysokości 600 tys. zł rocznie i powiększona w związku z rozszerzeniem listy wskazanych podmiotów z 17 do 29 w projekcie ustawy); g) świadczenia przedemerytalne dla byłych pracowników – pokrywane ze środków Funduszu Pracy, będącego państwowym funduszem celowym – 100 tys. zł rocznie (na podstawie

- W tabeli poniżej podsumowano wydatki w kolejnych latach (mln zł):

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Wydatki ministra wł.ds. gospodarki	0,463	0,463	0,48	0,48	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Wydatki ministra wł. ds. zdrowia	1,168	1,168	1,168	1,168	1,168	1,168	1,168	1,168	1,168	1,168
Wydatki ministra wł. ds. pracy	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Wydatki z Funduszu Pracy	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	2,731	2,731	2,748	2,748	2,768	2,768	2,768	2,768	2,768	2,768

Wpływy z administracyjnych kar pieniężnych będą stanowiły dochód jst oraz NFOŚiGW.

Podobnie, pozostałe kary wskazane w projekcie ustawy, mają przede wszystkim pełnić funkcję prewencyjną, szczególnie w obliczu substancji o udowodnionym działaniu rakotwórczym jaką jest azbest, której szkodliwy wpływ na zdrowie człowieka może manifestować się nawet po 40 latach od narażenia.

Tym samym wpływy z kar nie mogą zastąpić środków NFOŚiGW, który od lat wspiera usuwanie wyrobów zawierających azbest, co jest zgodne z programem wieloletnim pn. „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”. Funkcja redystrybucyjna nie jest funkcją podstawową pieniężnych kar administracyjnych.

Ponadto, na obecnym etapie nie ma możliwości realnego oszacowania tych wpływów, dlatego też nie zostały one uwzględnione w skutkach finansowych projektowanej ustawy.

Obecnie obowiązujące przepisy nie przewidują sankcji karnych za te naruszenia, w związku z czym nie ma danych o liczbie i wysokości administracyjnych kar pieniężnych w tym zakresie. Brak danych skutecznie uniemożliwia oszacowanie wpływów z administracyjnych kar pieniężnych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2023 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Niemożliwe jest oszacowanie ilości inwestycji ani dochodów przedsiębiorców, biorąc pod uwagę, że skala działań zależy jedynie od potencjalnych inwestycji prywatnych inwestorów. Nie jest też możliwy do oszacowania poziom kosztów przedsiębiorców, który jest zależny od sytuacji na rynku w branży budowlano-						

		montażowej, sytuacji gospodarczej kraju, liczby dostępnych pracowników i wskaźnika inflacji.
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Nieemożliwe jest oszacowanie ilości inwestycji ani dochodów przedsiębiorców, biorąc pod uwagę, że skala działań zależy jedynie od potencjalnych inwestycji prywatnych inwestorów. Nie jest też możliwy do oszacowania poziom kosztów przedsiębiorcy, który jest zależny m.in. od sytuacji na rynku w branży budowlano-montażowej, sytuacji gospodarczej kraju, liczby dostępnych pracowników i wskaźnika inflacji.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, osoby starsze i osoby niepełnosprawne	Gospodarstwa domowe są zobowiązane do złożenia deklaracji dotyczącej wyrobów zawierający azbest w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektu ustawy, a następnie w ciągu 30 dni od zaistnienia zmiany w zakresie wyrobów zawierających azbest. Gospodarstwa domowe mogą dobrowolnie podjąć decyzję o czasie i zakresie remontu budynku, przy czym niemożliwe jest oszacowanie wysokości jego kosztów. Poza kosztami w ujęciu pieniężnym należy uwzględnić również koszty remontów w ujęciu niepieniężnym związane z zapewnieniem możliwości logistycznych i technicznych jego przeprowadzenia. Może się to wiązać z potrzebą poświęcenia czasu na znalezienie odpowiedniego wykonawcy remontu i na nadzór nad nim.
Niemierzalne	duże przedsiębiorstwa	Projekt ustawy może pozytywnie wpłynąć na rozwój dużych przedsiębiorstw, które mogą wziąć udział w usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest. Zabezpieczenie budynków przed emisją azbestu jest dużym przedsięwzięciem logistycznym, technicznym i ekonomicznym, obejmującym obiekty o ogromnej kubaturze, wielu kondygnacjach i skomplikowanej konstrukcji. W tych zadaniach doświadczenie i zasoby dużych przedsiębiorstw może być najważniejszym czynnikiem powodzenia inwestycji.
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt ustawy może pozytywnie wpłynąć na liczbę inwestycji zlecanych przedsiębiorcom z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, z uwagi na fakt, że wyroby zawierające azbest obecne są głównie w postaci pokryć dachu na niewielkich obiektach należących do osób fizycznych (domy mieszkalne, budynki gospodarcze). W związku z tym może nastąpić rozwój tych podmiotów, wzrost zatrudnienia, mobilności i efektywności pracy w tym sektorze.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, osoby starsze i osoby niepełnosprawne	Projekt ustawy powinien wpłynąć: – na wzrost świadomości społecznej w zakresie bezpiecznego usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest, – na wzrost aktywności mieszkańców w zakresie usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest i remontu obiektów, – na poprawę wizerunku miejscowości i wzrost ich atrakcyjności turystycznej, – na poprawę stanu środowiska naturalnego oraz zdrowia mieszkańców poprzez usunięcie lub zabezpieczenie rakotwórczych wyrobów zawierających azbest.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz: 1) Procedura dotycząca inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest:		

Dotyczy użytkowników wyroby zawierające azbest – zmniejszenie obciążenia – w przepisach pozostawiono obowiązek użytkującego do składania deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest (tak jak w dotychczasowych przepisach), z tym że obowiązek złożenia deklaracji po raz pierwszy powinien zostać zrealizowany w terminie najpóźniej 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektu ustawy, natomiast obowiązek corocznego składania dotychczasowej informacji o wyrobach zawierających azbest zastąpiono obowiązkiem złożenia deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest w terminie 30 dni po zmianie danych dotyczących wyrobu zawierającego azbest; deklarację można przesłać w formie elektronicznej; zniesiono obowiązek wykonywania oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest;

Dotyczy marszałków województw – zmniejszenie obciążenia – rezygnacja z obowiązku weryfikacji i akceptacji raportów za poprzedni rok kalendarzowy dotyczących wyrobów zawierających azbest otrzymywanych od gmin, za pośrednictwem Bazy Azbestowej;

2) Procedura uzyskania zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest:

Dotyczy wykonawców prac polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest – zwiększenie obciążenia – wymagane jest uzyskanie zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest; czynność raz na 3 lata; wymagane jest złożenie wniosku do starosty lub prezydenta miasta na prawach powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedziby wykonawcy prac; procedura jest zelektronizowana; opłata skarbową za wydanie zezwolenia – 616 zł, za zmianę zezwolenia – 308 zł;

Dotyczy starostów i prezydentów miast na prawach powiatu – zwiększenie obciążenia – realizacja zadań związanych z wydawaniem zezwoleń na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest oraz wpisu wydanych zezwoleń do rejestru wykonawców prac w Bazie Azbestowej, realizacja zadań związanych z odmową wydania zezwolenia, jego zmianą, cofnięciem lub wygaśnięciem i odpowiedniej aktualizacji informacji o zezwoleniu w rejestrze wykonawców prac; Dotyczy organów kontrolnych – zwiększenie obciążenia – realizacja zadań związanych z kontrolą przestrzegania przepisów projektu ustawy;

3) Procedura uzyskania wpisu do rejestru jednostek szkoleniowych, będącego integralną częścią Bazy Azbestowej:

Dotyczy jednostek szkoleniowych prowadzących szkolenia w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest – zwiększenie obciążenia – wymagane jest uzyskanie wpisu do rejestru; czynność jednorazowa; wymagane jest złożenie wniosku o wpis do rejestru oraz o zmianę wpisu do rejestru w przypadku zmiany informacji zawartych w rejestrze, w terminie 14 dni od dnia, w którym nastąpiła zmiana; procedura jest zelektronizowana; bez opłat; Dotyczy organów kontrolnych – zwiększenie obciążenia – realizacja zadań związanych z kontrolą przestrzegania przepisów projektu ustawy;

4) Procedura dotycząca oceny ryzyka zawodowego oraz zapewnienia szkolenia w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest osobom narażonym na działanie azbestu:

Dotyczy podmiotów odpowiedzialnych i wykonawców prac – zwiększenie obciążenia – możliwe rozszerzenie liczby podmiotów odpowiedzialnych i wykonawców prac, którzy będą podlegali obowiązkowi sporządzenia oceny ryzyka zawodowego i zapewniania szkoleń dla osób narażonych na działanie azbestu;

Dotyczy osób narażonych na działanie azbestu – zwiększenie obciążenia – udział w szkoleniu w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

9. Wpływ na rynek pracy

Możliwy jest wzrost zatrudnienia u lokalnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorców zajmujących się usuwaniem lub zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. Możliwy jest wzrost zatrudnienia i obrotów w przedsiębiorstwach produkujących i montujących nowe pokrycia dachowe oraz dodatkowe wyposażenie w tym zakresie.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☒ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☒ zdrowie
--	--	--

Omówienie wpływu	1. Azbest jest substancją szkodliwą dla zdrowia ludzi i środowiska. Usuwanie wyrobów zawierających azbest jest niezbędne dla ochrony środowiska przed emisją azbestu z wyrobów zawierających azbest. Oczyszczenie terenu z wyrobów zawierających azbest pozytywnie wpływa na poprawę stanu powietrza na danym obszarze oraz eliminuje potencjalne źródła zanieczyszczenia środowiska. Podczas procesu usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest możliwe jest czasowe zanieczyszczenie terenu oraz powietrza azbestem, jednakże przepisy wskazują procedury ograniczające emisję azbestu w miejscu wykonywania prac oraz obowiązek oczyszczenia tego miejsca z azbestu i odpadów zawierających azbest po zakończeniu prac. 2. Usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest wpływa pozytywnie na rozwój lokalnych przedsiębiorców zajmujących się usuwaniem lub zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, transportem odpadów niebezpiecznych oraz przedsiębiorców produkujących i montujących nowe pokrycia dachowe i niezbędne wyposażenie dodatkowe.
------------------	--

	3. Usunięcie potencjalnego źródła emisji azbestu, który jest szkodliwy dla układu oddechowego człowieka, wpływa pozytywnie na stan zdrowia ludzi. W tym kontekście ważne jest uregulowanie trwałego zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest wbudowanych w ściany budynków lub znajdujących się w konstrukcji stropodachu. 4. Ustalenie przejrzystych zasad usuwania i zabezpieczania wyrobów zawierających azbest, wprowadzenie obowiązku uzyskania zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest przez wykonawców prac i rejestracji jednostek szkoleniowych oraz wprowadzenie administracyjnych kar pieniężnych za nieprzestrzeganie przepisów ustawy będzie miało pozytywny wpływ na poprawę warunków i bezpieczeństwa pracy osób narażonych na działanie azbestu wykonujących prace polegające na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest. 5. Rozszerzenie obowiązku sporządzenia oceny ryzyka zawodowego oraz zapewniania szkoleń dla osób narażonych na działanie azbestu przyczyni się do większego upowszechnienia wiedzy o azbestie, jego skutkach zdrowotnych oraz zasadach ochrony zdrowia podczas pracy lub służby w narażeniu na działanie azbestu. Ważnym aspektem szkoleń jest edukacja antytytoniowa, ponieważ palenie tytoniu zwiększa ryzyko chorób azbestozależnych. 6. Wzrost świadomości społecznej w tematyce azbestowej może skutkować większym zainteresowaniem ze strony mieszkańców w zakresie warunków, w jakich są usuwane lub zabezpieczane wyroby zawierające azbest i większą skłonnością do zgłaszania nieprawidłowości organom kontrolnym. 7. Kontynuacja dotychczasowych świadczeń socjalnych i zdrowotnych w zakresie badań profilaktycznych, leków oraz leczenia uzdrowiskowego dla byłych pracowników podmiotów, które stosowały azbest w produkcji wraz z rozszerzeniem tej grupy o byłych pracowników podmiotów, które stosowały azbest w produkcji wskazanych w rozszerzonym załączniku do projektu ustawy oraz o innych pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia na działanie azbestu do dnia 31 grudnia 2004 r. 8. Uregulowanie świadczeń zdrowotnych dla pracowników i byłych pracowników, zatrudnionych w warunkach narażenia na działanie azbestu, w zakresie wykonywania badań okresowych na zasadach określonych w Kodeksie pracy.
--	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Natomiast dla przepisów wprowadzających obowiązki wykonawców prac w zakresie sporządzenia oceny ryzyka zawodowego, szkolenia osób narażonych na działanie azbestu w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest i w zakresie uzyskania zezwolenia na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest oraz dla jednostek szkoleniowych w zakresie uzyskania wpisu do rejestru jednostek szkoleniowych, przyjęto konstrukcję przepisów przejściowych umożliwiających prowadzenie działalności na dotychczasowych zasadach do 20 grudnia 2025 r., tak aby zapewnić od 21 grudnia 2025 r. obowiązywanie przepisów zgodnych z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2668 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie zmiany dyrektywy 2009/148/WE w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy.

Podobnie podmioty odpowiedzialne do 20 grudnia 2025 r. powinny zrealizować obowiązki w zakresie sporządzenia oceny ryzyka zawodowego oraz zapewnienia szkolenia osób narażonych na działanie azbestu w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projekt ustawy transponuje do polskiego porządku prawnego przepisy UE. Jego ewaluacja może polegać na weryfikacji działania następujących procedur:

1. procedury uzyskiwania zezwoleń na usuwanie lub zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest – możliwe zwiększone wydawanie zezwoleń w pierwszych 6 miesiącach obowiązywania ustawy, a potem spadek liczby wydawanych zezwoleń rocznie;
2. procedury wpisu do rejestru jednostek szkoleniowych prowadzących szkolenia w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest – możliwa zwiększona liczba wniosków o wpis do rejestru w pierwszych 6 miesiącach obowiązywania ustawy, a potem spadek liczby wniosków rocznie.

Ewaluacji będzie dokonywał minister właściwy ds. gospodarki przy pomocy urzędu go obsługującego, za pomocą danych zawartych w Bazie Azbestowej.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

– Ocena skutków dla ochrony danych (DPIA)